

Alena Doubková: Mateřství do 20 let. 41 str., bez příloh

Posudek vedoucí práce

V předkládané práci se autorka snaží zodpovědět otázku, proč některé dnešní ženy plánují dítě do 20ti let věku. Na základě terénního výzkumu dochází k závěru, že na rozhodnutí respondentek mít dítě v tomto poměrně časném věku mělo vliv jednak existující funkční rodinné zázemí, jednak malá možnost uplatnění na trhu práce. Mateřství dle autorky pro respondentky znamenalo získání „prestižnější pozice ve společnosti“ (str. 41), v tomto smyslu dokonce hovoří o mateřství jako o „úmyslném útěku z pozice nezaměstnané osoby do finančně i společensky výhodnější pozice matky“ (str. 36).

Práce je rozdělena na dvě části. V první z nich se autorka věnuje teoretickému vymezení a ukotvení zkoumané problematiky. Nastihuje proměny rodiny a forem soužití v současné společnosti s ohledem na specifický společensko historický kontext České republiky, načrtává politiku sociální podpory ČR se zaměřením na peněžitou pomoc v mateřství a systém vyplácení rodičovských příspěvků. V neposlední řadě se věnuje i problematice nezaměstnanosti a jejího vlivu na reprodukční chování.

Druhá část práce je věnována interpretaci vlastního terénního šetření. Autorka vychází z rozhovorů, které prováděla s 5ti ženami, klíčovým kritériem výběru respondentek bylo jejich první mateřství do věku 20ti let. Přestože by se pro takto zaměřený výzkum nabízela metoda případových studií, autorka jej staví pouze na sérii rozhovorů, jež se následně snaží analyticky uchopit. Terénní výzkum a interpretace jeho výsledků bohužel představuje slabou stránku práce. Přestože by měl být těžištěm práce, jeví se spíše jako jakýsi její doplněk (str. 30 – 40). Výsledky terénního šetření by rozhodně měly být analyzovány detailněji, zcela postrádám hlubší reflexi terénního výzkumu (čím mohly být výpovědi respondentek ovlivněny? Nenarazila autorka na citlivá témata? Mohla autorka použít rovněž metodu nezúčastněného pozorování?) Závěry, k nimž autorka dochází, se zdají být pouze letmo načrtnuty: autorka např. zjišťuje, že pomoc získávají respondentky primárně od svých matek, nicméně nezamýšlí se nad tím, proč tomu tak je. Stejně tak tvrdí, že status matky je finančně i společensky výhodnější než status nezaměstnané osoby, toto tvrzení by rozhodně mělo být podloženo relevantními fakty. Analýza terénního šetření tak působí spíše jako pokus o verifikaci hypotéz, nastíněných v úvodní části práce.

Předkládaná práce se tak jeví jako relativně velmi slabá, nicméně ji doporučuji k obhajobě a pokud bude autorka schopna obhájit své metodologické postupy, nebráním se hodnocení stupněm dobře.

V Pardubicích 25. 7. 2014

Jana Jetmarová